

Otázka: Vkladové a úvěrové služby bank

Předmět: Bankovníctví a pojišťovnictví

Přidal(a): Romilda V.

Vkladové a úvěrové služby bank

V roce 1990 vznikl v ČR dvouúrovňový bankovní systém.

- centrální banka ČNB – státní instituce, nepodnikatelský subjekt
- obchodní banky – podnikatelské subjekty

Klienti mají vztah k obchodním bankám (ty podnikají tak, že jim poskytují služby). Centrální banka není podnikatelský subjekt a jejím úkolem je řídit monetární politiku státu a hlídat obchodní banky – nemá proto až na výjimky přímý vztah ke klientům.

Počet bank v ČR je regulovaný licenční politikou centrální banky a bankovním dohledem. (červen 2017 – 47 bank)

Vkladové služby – OB vedou klientům účty, přijímají vklady, vydávají platební karty, poskytují úvěry. Přijímá-li banka **vklady**, nachází se v **dlužnické** pozici.

Existují různé druhy účtů:

- **Běžný** - k **založení** je třeba mít OP, nebo jiný doklad totožnosti, kartičku poj., sepisuje se smlouva s obchodní bankou, při založení se sjednává internet banking nebo homebanking (ovládání účtu), platební karty, kontokorent, poplatky (za kartu, výběr, transakce, za vedení účtu). Vklady jsou pojištěny do 100 000 eur. Číslo účtu má předčíslí, vl. číslo účtu a kód banky
- **Dětský** - pro děti do 15 let, rodiče nastavují podmínky, ale peníze nemohou vybírat, levnější forma vedení, k **založení** je třeba mít rodný list a OP zákonného zástupce
- **Studentský** - pro studenty (15-26 let), levnější a výhodnější než BÚ, k **založení** - OP, postupně ztrácí na významu (některé banky mají účet zcela zdarma), cílem banky je zajištění budoucích klientů
- **Podnikatelský** - určený výhradně pro podnikatele, nákladnější než BÚ, poplatky za vedení, transakce, výběr, založení účtu - PÚ může být ve více měnách, kontokorent, ovládání pomocí internet banking nebo homebanking. Výhody - oddělení financí od osobních. Další služby - pojištění, daňové poradenství, bankovní poradenství, investování na finančních trzích, získání osobního bankéře = některé banky tyto služby poskytují zdarma. Pro **založení** účtu - jednatel, OP, výpis z OR, popř. daňové přiznání
- **Spořicí** - většinou veden s BÚ, bývá zdarma, vyšší úrokové sazby (0,5 - 2%)

Úročení - banka nám za poskytování peněz (které v bance máme uložené - banka je dále používá) vrací určité procento (minimální)

Disponování účtem - posílám peníze z účtu na účet, platím přes internet, chodí mi výplata, nastavuji si trvalý příkaz k úhradě/ k inkasu

(Příkaz, kterým majitel účtu požaduje po bance provedení určité platby ze svého účtu ve prospěch účtu jiného subjektu. Od tohoto příkazu je odvozen tzv. trvalý příkaz k úhradě, kterým se z účtu převádí opakovaně stejná částka. Příkaz k inkasu je bezhotovostní platební metoda umožňující příkazci čerpat peníze z jiného bankovního účtu ve prospěch svého účtu.)

Zrušení účtu probíhá zpravidla na pobočce banky a potřebujeme k němu platný doklad totožnosti (občanský průkaz, cestovní pas). Účet lze zrušit i korespondenčně, písemnou výpověď musíme doplnit úředně ověřeným podpisem. Některé z bank umožňují zrušení účtu i přes internetové bankovníctví a některým dokonce postačí e-mailová zpráva nebo je možné využít telefonického kontaktu přes infolinku.

Poskytuje-li banka **úvěry** je v roli **věřitele**, klient nemá na úvěr právní nárok, je to smluvní vztah mezi ním a bankou. Banka při udělení úvěru sleduje dva cíle:

Výnosnost úvěru - banka musí stanovit takové úroky z úvěru, aby vydělala (a přitom to nesmí být tak vysoký úrok, aby jej firmy či občané nebyli schopni zaplatit. Úrok může být stanoven pevný nebo pohyblivý

Návratnost úvěru - banka se musí zajistit proti případnému nesplacení závazku dlužníka

Druhy úvěrů:

Krátkodobé tj. se splatností do 1 roku

- **kontokorentní** úvěr - kombinace BÚ s možností čerpat krátkodobý úvěr do výše úvěrového limitu stanoveného ve smlouvě o zřízení kontokorentního účtu
- **eskontní** úvěr - souvisí s eskontem (odkoupením) směnky klienta před dobou splatnosti bankou. Nesplatí-li dlužník bance směnku v termínu splatnosti, žádá banka úhradu od posledního majitele směnky (klienta, který ji směnku prodal.)
- **akceptační** úvěr - banka neposkytne klientovi přímí peníze, ale akceptuje cizí směnku vystavenou klientem - příjemcem akceptačního úvěru a tím se stává hlavním směnečným dlužníkem. Tento CP se nazývá bankovním akceptem a patří mezi CP peněžního trhu. Akceptační úvěr dává banka jen nejlepším a ověřeným klientům
- **revolvingový** úvěr - banka umožňuje klientovi opakované čerpání úvěru. Výhodou je, že nemusí být pokaždé sepisována nová smlouva o úvěru.
- **lombardní** úvěr - zástava movité věci

Střednědobé a dlouhodobé (1-10 let, výjimečně delší)

- **hypoteční** úvěr - jištěný zástavou nemovitosti
- **emisní** úvěr - spojený s emisí dlouhodobých CP
- **spotřební půjčky** občanům

Speciální forma - odkup pohledávek před dobou jejich splatnosti

- **faktoring** - krátkodobé (do 1 roku)
- **forfaiting** - dlouhodobé (nad 1 rok)

Než banka poskytne úvěr prověřuje si:

- Bonitu klienta - má-li dostatek majetku, schopnost splácet
- Podnikatelský záměr
- Likviditu - schopnost majetku přeměnit se na peníze

Disponování - podle toho na co úvěr dostávám s ním nakládám - když kupuji nemovitost, platím za nemovitost, vypořádávám se s manželem...

Banka buď může poslat peníze na účet klienta nebo za klienta přímo hradí jeho závazky

Zrušení úvěru - předčasné splacení / řádné doplacení úvěru / úmrtí (dědic dědí i dluhy)

Splácení úvěru - částky mohou být stále stejné, nebo nestejně (např., že se postupně snižují). Každá splátka obsahuje úmor (splátka jistiny) a úrok. Pro jejich součet se používá termín *anuita*. Způsoby splácení - úvěr včetně úroků je splatný najednou na konci období (kratší doba splatnosti), nebo je úvěr včetně úroků splácen pravidelnými splátkami, rozlišujeme *konstantní úmor* - splátky úmoru jsou stejné, ale splátky úroku se mění v závislosti na zůstatku úvěru a *konstantní anuita* - splátky jsou stále stejné, jedna část splátky představuje úmor, druhá úrok.

Ve většině případů, chce banka od klienta určité záruky, jištění úvěru

- Zástavy nemovitostí (hypoteční úvěr)
- Zástavy movitostí - CP, stroje, auto
- Ručitelé
- Vinkulace vkladu - tj. zablokování vkladu dlužníka na účtu či knížce ve prospěch věřitele

Sjednání úvěru – banku požádám o úvěr, doložím doklady (OP, řidičák, potvrzení o výši příjmů, daňové přiznání, přehled o P a V, výpis z katastru nemovitostí, kupní smlouvu), klient sepíše s bankou úvěrovou smlouvu

RPSN – roční procentní sazba nákladů, je číslo, které umožní spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru. Klient platí za zřízení smlouvy, úroky, předčasné splacení...

Dokumentární akreditiv – K požádá svou banku, aby zajistila, že pro daný obchod bude k dispozici potřebná částka – banka tuto částku zablokuje. V době, kdy je realizovaná dodávka prodávající odešle zboží a tyto doklady předloží své bance. Buď banka vyplatí částku ihned, nebo vyžádá úhradu od banky K a tu pak připíše na účet P. Tato metoda je dražší, využívá se když nemáme důvěru v K/špatná ekonomická situace v zemi. K má jistotu, že zboží obdrží, na druhé straně má zablokované prostředky, které tak nemůže používat

Dokumentární inkaso – princip dobírky, prodávající podstupuje určité riziko, když K zboží nepřevezme a nezaplatí vzniká problém co s dodávkou, které může být tisíce kilometrů daleko. Levnější varianta, musíme mít důvěru v K, používá se minimálně.